

POSTANOWIENIE

Dnia 2 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Marek Siwek

Protokolant Edyta Demiańczuk-Komoń

przy udziale prokuratora del. do Prokuratury Krajowej Jerzego Kopcia
w sprawie **M. M.**

oskarżonego o czyn z art. 148 § 1 k.k. i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 2 czerwca 2026 roku,

zażalenia obrońcy

na postanowienie Sądu Najwyższego z 15 maja 2026 roku, sygn. akt I KK 325/25
o zastosowaniu środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania
na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

postanowił:

zaskarżone postanowienie utrzymać w mocy.

Antoni Bojańczyk Adam Roch Marek Siwek

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu kasacji wniesionych przez obrońców M. M. i Prokuratora Generalnego (na niekorzyść), wyrokiem z 15 maja 2026 roku, sygn. I KK 325/25, uchylił zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu i sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Bezpośrednio po ogłoszeniu powyższego wyroku Sąd Najwyższy postanowił, na podstawie art. 538 § 2 k.p.k. w zw. z art. 249 § 1 k.p.k. i w zw. z art. 258 § 2 k.p.k., zastosować wobec M. M. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy, tj. do dnia 13 sierpnia 2026 r. godz. 14:00.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł obrońca oskarżonego M. M. , zarzucając obrazę przepisów postępowania, tj. art. 249 § 1 k.p.k. w zw. z art. 258 k.p.k., która miała wpływ na treść orzeczenia, a polegała na zastosowaniu środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania mimo braku do tego podstawy faktycznej z art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k. i art. 258 k.p.k. Podnosząc powyższy zarzut obrońca wniósł o uchylenie postanowienia o tymczasowym aresztowaniu.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zażalenie obrońcy nie było zasadne i nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie zauważyć trzeba, że funkcją środka zapobiegawczego jest zabezpieczenie prawidłowego toku całego procesu karnego. Oznacza to, że stosując środki zapobiegawcze sąd chroni nie tylko etap dowodowy sprawy, ale ochroną może objąć również dalsze etapy postępowania, w tym postępowanie przed sądem drugiej instancji, a także czynności po uprawomocnieniu się wyroku skazującego, związane z wdrożeniem kary do wykonania. Stosowanie środków zapobiegawczych może zatem mieć miejsce nie tylko w celu zagwarantowania prawidłowego toku postępowania do wydania wyroku sądu pierwszej lub drugiej instancji, ale również później, aż do chwili rozpoczęcia wykonywania kary.

W ocenie orzekającego w tej sprawie instancyjnie Sądu Najwyższego, w zaskarżonym postanowieniu trafnie przyjęto, iż w aktualnym stanie sprawy zachodzi potrzeba stosowania wobec oskarżonego M. M. najsurowszego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania. Podkreślenia wymaga, że choć pisemna część motywacyjna zaskarżonego orzeczenia jest nader lakoniczna, to w realiach sprawy pozwala ona na dokonanie kontroli instancyjnej. Dostrzec wszak trzeba, że również warstwa argumentacyjna złożonego zażalenia jest skąpa.

Przechodząc do istoty, przyjmując w zaskarżonym rozstrzygnięciu, iż w aktualnym stanie sprawy zachodzi potrzeba stosowania wobec oskarżonego najsurowszego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania,

nie popełniono błędu. Orzekający w tym przedmiocie w I instancji Sąd Najwyższy trafnie wskazał, że w sprawie występuje ogólna przesłanka stosowania środków zapobiegawczych, dotycząca dużego prawdopodobieństwa popełnienia przez M. M. zbrodni zabójstwa. Została ona uprawdopodobniona w stopniu wymaganym przez przepis art. 249 § 1 k.p.k. treścią nieprawomocnego wyroku skazującego Sądu Okręgowego w Legnicy z 2 grudnia 2021 roku, sygn. III K 78/20. Nie ma więc potrzeby dalszego wykazywania zaistnienia tej ogólnej przesłanki stosowania środków zapobiegawczych – samo skazanie nieprawomocnym wyrokiem uzasadnia ją wystarczająco i zwalnia od przedstawiania szczegółowej argumentacji uzasadniającej takie przekonanie (por. postanowienia SN z dni: 10 czerwca 2015 r., II KK 9/15; 22 grudnia 2021 r., V KZ 56/21; 14 marca 2023 r., II KZ 21/23; 18 kwietnia 2023 r., IV KZ 12/23; 15 czerwca 2023 r., II KZ 42/23; 26 marca 2024 r., II KZ 15/24). Powyższej konkluzji nie zmienia fakt uchylenia orzeczenia sądu odwoławczego, jeśli dostrzec, że nastąpiło to w wyniku uwzględnienia kasacji Prokuratora Generalnego wniesionej na niekorzyść M. M. , z przyczyn niepodważających sprawstwa i winy oskarżonego co do czynu, w zakresie ustalonym przez sąd okręgowy.

Sąd Najwyższy w zaskarżonym postanowieniu wskazał również, że w sprawie występuje szczególna samoistna przesłanka stosowania tymczasowego aresztowania, o której mowa w art. 258 § 2 k.p.k. Wynika ona wprost z faktu, że M. M. wymierzono nieprawomocnie karę 25 lat pozbawienia wolności. Stosownie do treści art. 258 § 2 k.p.k., tymczasowe aresztowanie może być uzasadnione nieprawomocnym skazaniem na karę co najmniej 3 lat pozbawienia wolności. Zagrożenie surową karą rodzi domniemanie, iż oskarżony może podejmować próby bezprawnych działań mogących destabilizować prawidłowy tok postępowania. Poczynione przez ustawodawcę założenie zwalnia sąd, po myśli art. 251 § 3 k.p.k., z powinności wykazywania konkretnych zachowań utrudniających postępowanie i w konsekwencji nie jest w żaden sposób wymagane, aby oskarżony podejmował w tym zakresie jakiegokolwiek rzeczywiste działania lub zaniechania zmierzające do zakłócania toczącego się procesu. Wobec zaistnienia powyższego domniemania, stosujący tymczasowe aresztowanie Sąd Najwyższy nie był obowiązany do

wykazywania dalszych zagrożeń dla prawidłowego toku procesu, albowiem wynika ono z samego realnego zagrożenia surową karą.

Dodać też należy, że choć Sąd Najwyższy wprost tego w zaskarżonym postanowieniu nie wskazał, to należy uznać, że przyjął, iż inny środek zapobiegawczy w realiach tej sprawy nie zabezpieczy dostatecznie prawidłowego jej biegu, zgodnie z art. 257 § 1 k.p.k. Niewątpliwie perspektywa odbycia przez skazanego wyjątkowo surowej kary pozbawienia wolności może skłonić go do podjęcia działań wpływających na prawidłowy tok postępowania odwoławczego.

Także na gruncie konwencyjnych norm dotyczących ochrony praw człowieka, Europejski Trybunał Praw Człowieka akceptuje funkcjonowanie szczególnego domniemania wynikającego czy to z surowości prognozowanej kary w kontekście ciężaru zarzutów czy to – jak w przedmiotowej sprawie – nieprawomocnie stwierdzonej winy i wymierzonej surowej kary. ETPCz dopuszcza pozbawienie wolności człowieka tylko i wyłącznie na podstawie pozytywnej przesłanki szczególnej z art. 258 § 2 k.p.k. (jako samoistnej podstawy izolacji w warunkach tymczasowego aresztowania) stwierdzając nawet, że surowość wyroku, jaki może zapaść w przyszłości i związany z nim ciężar gatunkowy stawianych zarzutów daje organom krajowym uzasadnioną podstawę do przyjęcia ryzyka ucieczki, a nawet popełnienia ponownego przestępstwa (wyrok z 23 czerwca 2005 r., sprawa 44722/98 Łatasiewicz przeciwko Polsce; podobnie wyrok z 31 maja 2011 r., sprawa 24205/06 Krawczak przeciwko Polsce i wyrok z 26 lipca 2001 r., sprawa 33977/96 Ilijkov przeciwko Bułgarii).

Na tle powyższego, wciąż znaczne nasilenie przesłanki szczególnej z art. 258 § 2 k.p.k. nie pozwala stwierdzić, by tymczasowe aresztowanie godziło w niniejszej sprawie w zasady proporcjonalności, minimalizacji i arbitralności w stosowaniu środków zapobiegawczych, do czego zdawał się w zażaleniu nawiązywać skarżący. Jednocześnie jako bezprzedmiotowy uznać należało zarzut obrońcy dotyczący braku zaistnienia przesłanki szczególnej z art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k. czy też artykułowaną konstatację o braku wpływu podsądnego na zebrane dowody – wszak okoliczności te nie były podstawą zastosowania wobec M. M. tymczasowego aresztowania na rozprawie kasacyjnej. Także kilkuletni już pobyt oskarżonego w warunkach tymczasowego aresztowania i odbywanej kary

pozbawienia wolności nie niweczy tej obawy. Uwzględniając wniesioną na niekorzyść przez Prokuratora Generalnego kasację, uchylono wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 23 października 2024 r., sygn. II AKa 47/24, skazujący go za przestępstwo z art. 156 § 3 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. na karę 12 lat pozbawienia wolności, a więc tym samym „odżył” wyrok sądu *a quo*, mocą którego wymierzono mu karę 25 lat pozbawienia wolności za czyn zakwalifikowany z art. 148 § 2 k.k.

W związku z powyższym, podzielając przyjęte w zaskarżonym postanowieniu zapatrywania, a to że na obecnym etapie w dalszym ciągu jedynie najsurowszy środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania zapewni prawidłowy tok postępowania, czego nie są w stanie zapewnić wolnościowe środki zapobiegawcze, Sąd Najwyższy zażalenia obrońcy nie uwzględnił, utrzymując zaskarżone postanowienie w mocy.

[J.J.]

[a.ł.]